

Els arxius del Departament d'Esports de la ciutat de Ginebra: una part essencial de la memòria esportiva ginebrina Cap a una política coordinada d'adquisició per als arxius de l'esport de Ginebra?

Didier Grange
Arxiver honorari de la ciutat de Ginebra
Investigador associat – Centre Jean-Mabillon (ENC-PSL)

Com en moltes ciutats, l'esport agafa volada a Ginebra en el darrer quart del segle XIX. Tot i que la ciutat de Ginebra¹ va proporcionar i mantenir inicialment els estadis i camps esportius després de la Segona Guerra Mundial, com a resposta a una demanda cada vegada més gran de la població, els clubs i les associacions, la seva implicació va adquirir una nova dimensió. L'any 1950, després d'una reorganització en el si de l'Ajuntament, les autoritats van crear un «Departament d'Esports». Modest en els seus inicis, va diversificar les seves activitats al llarg de les dècades i es va desenvolupar amb força, amb el qual va esdevenir un element clau en la vida esportiva a Ginebra².

Els arxius d'aquest Departament es conserven gairebé del tot. Després de l'avaluació arxivística, es van traslladar a l'Arxiu de la Ciutat de Ginebra (AVG) tres vegades (2010, 2015 i 2024). El fons consta de més de 1.800 articles, i ocupa més de 150 m lineals de prestatgeries. Tot i que encara està pendent de tramitació, el seu contingut es pot veure en els resguards de dipòsit. Ric i divers, conté informació relativa a la direcció i a l'administració del Departament, la comptabilitat, els recursos humans, les infraestructures, la seguretat, la planificació, la comunicació i la promoció, la tramitació de les subvencions, i també el finançament o l'organització de manifestacions esportives i altres esdeveniments. A més, un lot força important de fotografies completa aquest conjunt.

Pel que fa als esdeveniments, la ciutat de Ginebra no s'ha limitat a les competicions locals i nacionals, també ha donat suport a importants esdeveniments internacionals, inclosos diversos campionats europeus i del món³. També ha col·laborat en diverses etapes de curses ciclistes, com el Tour de França. Un gran nombre de documents conservats en els fons són testimoni d'aquest compromís

---

¹ La ciutat de Ginebra és un dels 45 municipis que formen el cantó de Ginebra. Amb més de 200.000 habitants, és el més poblat. La població total del cantó supera actualment els 500.000 habitants.

² Per fer-nos una idea d'aquesta metamorfosi, esmentem el fet que de 6 empleats i uns 300.000 CHF (francs suïssos) [1 CHF = 1,05 EUR, el juny de 2024] de pressupost anual que tenia l'any 1950, el Departament ha crescut fins als 189 empleats i més de 51 milions de CHF que té en l'actualitat. La dotació anual de subvencions ha augmentat constantment fins a 6,1 milions de CHF (pressupost de 2024). El nombre d'infraestructures gestionades pel Departament han augmentat significativament.

³ Com els campionats del món d'hoquei gel dels anys 1961 i 1971, de patinatge artístic dels anys 1968 i 1986, de cúrling el 1993, d'escalada el 1994 o fins i tot de petanca els anys 1964, 1972, 1982 i 2003; per posar només aquests exemples.

internacional. Amb el temps, la ciutat no només ha donat suport als esportistes d'elit⁴, sinó que també ha promogut la pràctica esportiva entre els ciutadans de totes les edats i condicions, a través de diverses iniciatives, com les escoles esportives, el programa «Oci i esport» (destinat als més grans de 55 anys), el «Distintiu esportiu», cursos d'iniciació a diferents esports i, per descomptat, la provisió d'instal·lacions esportives.

A Suïssa són els municipis els que prenen el protagonisme en l'esport. Com a resultat, els fons de l'ajuntament té una importància particular en el panorama esportiu de Ginebra. Un cop tractat i descrit, constituirà sense cap mena de dubte, una font fonamental tant per a l'estudi del desenvolupament de l'esport, com per a l'estudi de les polítiques públiques de suport a l'esport a Ginebra. Esperem que a llarg termini es puguin establir col·laboracions per enriquir els fons a través d'estudis i exposicions.

Malauradament, el coneixement que tenim de la història de l'esport a Ginebra encara és molt incomplet. Una de les raons és que hi ha pocs arxius relacionats amb aquest tema a les institucions públiques. A banda del fons del Departament d'Esports, només hi ha tres conjunts disponibles als arxius de la ciutat de Ginebra (AVG), per exemple⁵. Els nostres col·legues dels Arxius de l'Estat (en francès Archives d'État, AEG), per la seva banda, també conserven uns pocs fons. A més, a Ginebra no hi ha cap institució que reculli arxius de l'esport, ni, que jo sàpiga, una guia de les fonts o un inventari d'arxius relacionats amb l'esport. Els arxius de l'esport encara són, en gran part, un *territori desconegut*. Caldria una campanya d'identificació i sensibilització per promoure la conservació dels arxius de l'esport i dels esportistes. En alguns casos es podrien considerar transferències (donacions) de documents a arxius públics. Només un concert entre les institucions, o un partenariat amb les federacions, les associacions i els clubs permetrien establir una veritable política en la matèria. Aquesta feina essencial encara està per fer. La ciutat de Ginebra podria tenir un paper determinant en aquest procés. Ha arribat l'hora d'actuar.

---

⁴ Pel que fa a l'esport professional, cal esmentar que el 20 de febrer de 2024, el club d'hoquei Genève-Servet HC es va proclamar Campió d'Europa d'hoquei gel a la Patinoire des Vernets, un edifici construït i gestionat per l'Ajuntament de Ginebra. L'any 1958, quan es va inaugurar, aquesta pista de gel es va considerar modèlica.

⁵ Tots tres estan vinculats a l'alpinisme, és a dir, els fons de la secció de Ginebra del Club Alpi Suís (CAS), el Gentiane, un «club de muntanya femení», i el Club d'Escaladors de Ginebra.

Per obtenir més informació sobre el Departament d'Esports de la ciutat de Ginebra:

<https://www.geneve.ch/themes/sport>

<https://www.geneve.ch/publication/plan-directeur-sports-2022-2030>

Per obtenir més informació sobre els arxius de la ciutat de Ginebra (AVG):

<https://archives.geneve.ch/>